

K e r t o m u s

J. Serlachius

matkasta Ruotsiin, Tanskaan, Saksaan Ranskaan, Englantiin ja Belgiaan

ajalla 1-24/11.1938.

Huolimatta siitä, että jo vuoden alussa kävin otsikossa mainituilla markkinoilla, päätin kahdesta syystä vielä syksyn kuluessa uudelleen matkustaa ulkomaille. Osaksi vaikutti päätökseeni se, että tehtaalla oli erittäin suuri tilaustenpuute, eikä mahdollisuutta, kenties henkilökohtaisen käynnin kautta saada hankituksi muutamia tilauksia asiamiehiltä, saanut mielestäni jättää käyttämättä. Sitäpaitsi tahdoin, että yhtiön tuleva toimitusjohtaja, insinööri Bror Serlachius, mahdollisimman pian saisi henkilökohtaisesti tutustua asiamiehiimme ja tärkeimpiin ostajiimme. - Matkanteon aika määrättiin sen mukaan, että Kondensaattoripaperitehtaan kaalla oli tavanmukainen kokouksensa marraskuun 3. päivänä Pariisissa.

Ennenkun seikkaperäisesti selostan jokaisen käynnin asiakkaitten luona, mikä tietenkin kiinnostaa vain liikeyrityksemme yksityiskohtaisesti tuntevaa, tahdon tässä lyhyesti kertoa kokonaisvaikutelmani matkastani.

Huolimatta siitä, että ihmiset länsi-Euroopassa yleensä olivat kiitolliset siitä, että he Münchenin sopimuksen kautta olivat pelastuneet uudesta maailmansodasta, joka viikkomääriä oli uhannut heitä painajaisunen tavoin, näytti siltä kuin ei kukaan kuitenkaan tosissaan olisi uskonut rauhaan. Saksassa suuri yleisö tuskin oli tietoinen siitä, miten äärettömän lähellä maailmansotaa oltiin oltu, ranskalaiset olivat kenties kaikkein tyytyväisimpiä aseellisesta yhteenotosta pelastumisesta, ja ainoastaan rauhallisessa Englannissa saattoi todella kuulla ääniä, jotka valittivat sitä, että lopullinen tilinteko diktatuurien kanssa taaskin oli siirtynyt tuonneemmaksi. Englannissa arvellaan yleisesti - ihmeellistä kyllä - ettei aseellinen välienselvittely Saksan kanssa ole vältettävissä, ja että olisi viisainta ryhtyä sotaan ennenkun Saksa ehtii varustautua vielä voimakkaammaksi kuin se jo on, mikä mielestäni on hyvin merkillistä, sillä käsitykseni mukaan on Englanti nykyään paljon huonommin varustautunut kuin Saksa, ja muutamien vuosien kuluttua tulee tilanne varmaankin olemaan päinvastainen.

Syy, minkä vuoksi katson ~~katson~~ asiakseni kosketella myöskin poliittista ilmapiiriä, jonka vallitessa matkamme tehtiin, on se, että melkein kaikki liiketuttavamme, joiden kanssa jouduimme

kosketukseen, olivat siinä määrin politiikan lumoissa, että kaupanteke jäi heidän ajatuksissaan vasta toiselle sijalle.

Saksassa on kaikilla tehtailla runsaasti työtä, ja siellä vallitsee suorastaan suuri puute todella kyvykkäistä ammattityömiehistä. Koulu-aikaa, oppipoika-aikaa ja opinto-aikaa on lyhennetty, jotta mahdollisimman pian saataisiin uusia voimia sijoitetuksi työmaille.

Ranskassa koettaa hallitus kaikin keinoin aikaansaada rauhallisia työoloja, suurempaa säästäväisyyttä Valtion menoissa ja työläisten vapaaehtoista luopumista 40. tunnin työviikosta. Ellei Daladier'in onnistu lannistaa kommunistien voimaa väkivalloin, on hänen kyllä pian väistytävä uuden kansanrintamahallituksen à la Blum tieltä, Ranskalle varmasti hyvin ikävin taloudellisin seurauksin.

Englannissa, jossa tähän mennessä ei ole tahdottu tietää mitään suunnitelmataloudesta, vaan kaikki on vain jätetty vapaiden voimien hoiviin, aletaan yhä enemmän hermostua siitä, että työttömyyskysymys yhä on olemassa päivänpolttavana huolena tunnetuissa osissa maata. Samalla siellä todetaan, ettei kauppataasekaan ota parantuakseen. Alusmaat ja dominiot tulevat yhä itsenäisemmiksi, jopa siinä määrin, että esim. Etelä-Afrika viime kriisin aikana selitti haluavansa jäädä neutraaliksi, jos sota syttyisi, j.n.e. Ymmärrettävää on niinkään, että sellaiset mandaattivaltiot, kuin Palestiina, lisäävät englantilaisten hermostumista. Saamme varmasti pian kokea, että tilanne kehittyy siihen, että englantilaiset pakottavat meidät supistamaan vientiämme maahansa, mikäli emme onnistu lisäämään tuontiämme Iso-Britanniasta.

Saksan viimeiset juutalaisvastaiset toimenpiteet ovat luonnollisesti herättäneet vastalauseiden myrskyn länsi-Euroopassa, mutta myöskin Saksassa aletaan jo paheksua - päinvastoin kuin varemmin - puolueen liian häikäilemättömiä toimenpiteitä. Luonnollisestikaan ei yksityinen kansalainen kuitenkaan saata tehdä mitään valtiovallan toimenpiteitä vastaan.

Mitä Tervakoskeen tulee, niin ovat meidän mahdollisuuksemme lisätä vientiämme länsi-Eurooppaan ylen pienet. Sentähden meidän on lähdettävä siitä olettamuksesta, että vientimme sinne tulee yhä vähenemään, minkävuoksi meidän on kaksinkerroin ja vaivojamme säästämättä pyrittävä saamaan korvausta muilla markkinoilla. Insinööri Serlachiuksen ja herra Kellerin tänä vuonna Etelä-Amerikkaan tekemä matka tulee varmasti olemaan meille suurimerkityksellinen, ja on meidän vastaisuudessakin vaivojamme säästämättä ja kustannuksia karttamatta työskenneltävä sellaisten markkinoiden hyväksi, jotka

ehkä vielä näyttävät vähemmän lupaavilta.

R A N S K A.

Kondensaattoripaperikokous oli Pariisissa marraskuun 3. päivänä. Allamainitut toiminimet olivat siellä edustettuina:

Tervakoski	-	Suomi,
Gernsbach	}	- Saksa,
Grünberg		
Fletcher	-	Englanti,
Montgolfier	}	- Ranska.
Nanterre		
Braunstein		

Tscheekkiläinen tehdas Wran puuttui, sillä sen johtaja ei ollut saanut viisumiaan.

Kokouksessa pohdittiin kaikkien markkinoiden tilanteita ja vahvistettiin hinnat vuodeksi eteenpäin. Mitään huomattavia hinnanmuutoksia ei päätetty, mutta ensi kerran vahvistettiin myös kiinteät hinnat M/F-kondensaattoripapereille. Periaatteena määrättiin, että M/F-kondensaattoripaperin tulee olla 10 % huokeampaa kuin samanpainoisen korkeakilloitetun kondensaattoripaperin. Erikoisia hintaluettelaita päätettiin laatia eripainoisille M/F-papereille, ja ovatkin nämä sillävälin saapuneet tehtaalle.

Tervakoskelle varattiin edelleen sen entiset etuoikeudet Ruotsissa ja Japanissa, mutta tämä oikeutemme saada myydä Japanissa 60 tonnia huokeammalla kuin kukaan muu, on tietenkin tätänykyä vain teoreettinen, sillä kaikki vienti Japaniinhan on nykyään mahdotonta, kun Japani ei myönnä tarkoitukseen valuuttaa. Tervakosken kannalta katsoen olisi toivottavaa, että sulfaatti-kondensaattoripaperien hinnat alennettaisiin ja lumpupaperien hinnat jäisivät ennalleen. Käsityksemme mukaan monet eurooppalaiset tehtaot silloin voisivat ryhtyä kilpailemaan amerikkalaisten kanssa, jotka käyttävät yksinomaan sulfaattipaperia. Toistaiseksi emme ole saaneet käsitystämme hyväksytyksi, sillä virkaveljemme pelkäävät, että lisäämällä lumpu- ja sulfaattipaperien hinnaneroa vain saadaan asiakkaat siirtymään huokeamman paperin käytön kannalle, kokonaismenekin silti lisääntymättä. Joka tapauksessa on meidän vallassamme määrätä hinnat Amerikan markkinoilla, joilla ei ainoakaan muu yhtymämme tehtaista tätänykyä kykene myymään. - Aikomukseni on perusteellisesti tutkia myyntimahdollisuuksia U.S.A:ssa ensi kevääksi suunnittelemani matkalla Pohjois-Amerikkaan.

Huolimatta siitä, etteivät myyntimahdollisuudet kondensaattoripaperimarkkinoilla ole kovin hyvät, on yhteistyö eri tehtaiden välillä ollut tyydyttävä. Myyntimahdollisuudet lisääntyvät varmasti heti kun kaukonäköradiokoneet tulevat yleisemmiksi.

Kokouspöytäkirja ja uudet hintaluettelot liitän tähän (Liite 1).

Saksalainen myyntiosuutemme.

Ennen kondensaattoripaperikokousta keskustelin toiminimen Schoeller & Hoeschin johtajan, herra Hoeschin kanssa. Hän ilmoitti, että myyntiosuutemme Saksan markkinoilla tulee pienennettäväksi, syystä että Saksaan on saatu 5 uutta tehdasta, jotka kaikki vaativat osuutta Saksan kotimarkkinoilla. Kolme näistä tehtaista sijaitsee Wienissä ja kaksi Sudeettialueella.

Meidän myyntiosuutemme Saksaan ei sisälly Suomen kauppasopimukseen Saksan kanssa, vaan se on myönnetty meille kauppasopimuksen salliman vientimäärän lisäksi, todennäköisesti Saksan vapaan 10 %:n turvin. Varemmin on myyntiosuutemme käsittänyt 140.000 Saksan markkaa, josta noin 60.000 RMk. kondensaattoripapereita ja n. 80.000 RMk. hiiliraakapapereita varten. Täksi vuodeksi saimme lisäksi RMk. 20.000 hiiliraakapapereita varten, sillä saksalaiset tehtaot eivät kyenneet yksin täyttämään maan hiiliraakapaperitarvetta. Saksan laajentumisen kautta siihen liitetyt 5 paperitehdasta eivät valmista kondensaattoripaperia, mutta kylläkin hiiliraakapaperia, minkä vuoksi kondensaattoripaperiosuutemme jää entiselleen, mutta hiiliraakapaperiosuutemme tulee supistettavaksi RMk:aan 40.000.--.

Koetin tietenkin kaikin tavoin vastustaa osuutemme supistamista, mutta - kuten alempana selostuksessani käynnistämme ["]Überwachungsstelle für Papier'issa Berlinissä tulen kertomaan, ei meidän onnistune ylläpitää myyntiämme Saksaan sen entisessä laajuudessaan. Herra Hoesch tahtoi hyvissä ajoin selostaa minulle tilanteen, sillä olemme aikanaan saaneet Saksan myyntiosuutemme kansainvälisen yhteistyön toteutumisen yhteydessä, eikä hän tahtonut, että uudistaisin sopimuksen kondensaattoripaperimyyntiin nähden, tietämättäni, että myyntimme Saksaan tulisi supistettavaksi. Luonnollisesti uudistettiin kondensaattoripaperisopimus, huolimatta myyntimme vähenemisen uhasta Saksan markkinoilla, sillä sopimus on sellaisenaan näinä yleisten hintojenlaskun aikoina erittäin suurimerkityksellinen meille.

Pautrot & Bonnet.

Luonnollisesti kävimme myöskin Suomen Selluloosayhdistyksen asiamiesten puheilla, jotka olivat erittäin hermostuneita Ranskan hallituksen uhasta kokonaan kieltää suomalaisen selluloosan maahantuonnin, ellei Suomen Osuuskassojen Keskuslainarahasto osoittaisi ranskalaisille myötämielisyyttä kiistanalaisen kultaklausulin suhteen.

Yleensä Pariisissa tunnuttiin uskovan, että ranskalaiset kyllä suostuisivat hyväksymään välityssopimuksen, mutta että heidän lähettämiään edustajia oli kohdeltu hyvin huonosti Suomessa. En kykene arvioimaan, onko maallemme kenties kokonaisuudessaan edullisempaa olla antamatta perää kultaklausulikysymyksessä senkin uhalla, että koko selluloosavientimme Ranskaan siinä tapauksessa lakkautetaan. Sen jälkeen kun uudelleen olin ottanut yhteyden maamme sikäläisen pääkonsulin kanssa, olen joka tapauksessa vakuutettu siitä, että koko selluloosavientimme Ranskaan estetään, elleimme myönny ranskalaisten toivomuksiin kyseessäolevaan lainakysymykseen nähden. Puutavarain ja kaikkien muiden paperilaatujen, paitsi sanomalehtipaperin, tuonti Ranskaan on tehty mahdottomaksi, minkävuoksi ranskalaisten uhka lopettaa myöskin selluloosan tuonti, on otettava vakavalta kannalta. Skandinavisille kilpailijoillemme olisi tietenkin erittäin edullista, jos meidät syrjäytettäisiin Ranskan markkinoilta, sillä tulee epäilemättä olemaan hyvin vaikeata saada siellä uudelleen jalansijaa, jos kerran on tullut sieltä syrjäytetyksi.

Tervakosken myynti Ranskan markkinoilla.

Kävimme edustajamme, konsuli Brusinin puheilla, mutta saatoimme vain todeta, ettei meillä tätä nykyä ole mitään mahdollisuuksia myydä kondensaattori-, yhtä vähän kuin hiiliraakapaperiakaan Ranskaan, sillä olemme menettäneet kiintiömme siellä.

Braunstein.

Pariisissa ollessamme tarjoutui meille tilaisuus käydä myöskin Braunsteinilla, jonka toiminimen kanssa meillä on tiettyä yhteistoimintaa. Keskustelimme herrojen Braunsteinin ja Cahen'in kanssa, jotka kumpikin suhtautuivat sangen epäilevästi nykyiseen markkinatilanteeseen. Mitään sitovia sopimuksia ei tehty, mutta päätettiin molemminpuolin ottaa yhteyttä - kuten ennenkin - jos joku yhteisistä asiakkaistamme yrittää saada hintoja alentumaan ilmoittamalla jommallekummalle, että toinen on laskenut tähänastisia hintojaan. Braunstein luuli, ettei ole olemassa suuriakaan toiveita saada uu-

sia tilauksia B.A.T.Co:lta, sillä kuuleman mukaan ei edes B.A.T.Co:n omilla paperitehtailla ole riittävästi työtä. - Myöhemmin jouduimme kuitenkin tietämään, ettei tilanne kenties sittenkään ole aivan niin lohduton, kuin miksi B.A.T.Co:n herrat ovat sen Braunsteinille kuvanneet.

B E L G I A.

Bryssel.

Brysseliä varten olimme varanneet ainoastaan viikonlopun, sillä sikäläinen asiamiehemme ostaa kiinteään laskuun suurimman osan papereitamme, jakaen ne sitten pienissä erissä asiakkailleen, minkävuoksi asiakkaiden luona käyntejä ei täällä kaivattu.

Annoimme herra Kampsille luettelon paperieristä, jotka meillä hänen nimissään on tehtaan varastoissa, ja lupasi hän tehdä parhaansa saadakseen tilatuksi edes vanhinmat erät mahdollisimman pian. Jos voisimme standardisoida laatumme, voisi herra Kamps varmaankin myydä paljon enemmän, sillä hänelle tuottaa nyt suuria vaikeuksia tilata aina vähintään tonni kerrallaan, kun asiakkaat kuitenkin useimmiten tilaavat vain muutaman sadan kilon kerrallaan. Sitäkin suurempia vaikeuksia hänelle tietenkin tuottaa vielä saada hankituksi tilauksia kunkin laadun loppuerille, jotka jäävät hänen nimiinsä tehtaan varastoihin.

Todennäköisesti Belgiassa voisi myydä kopiopaperia, ja Kamps pyysi, että hänelle viipymättä lähetettäisiin runsaita näytteitä niin arkeissa kuin rullissa kopiopaperilaaduistamme.

Muuan Kampsin asiakkaista halusi ostaa 8-10 %:lla elohopeakloriidia kyllästettyä imupaperia, mutta lienee liian vaarallista ryhtyä valmistamaan tällaista myrkyllistä paperia. Kysymyksessä olevaa paperia käyttävät kampaajat hiusten permanenttiondulointiin.

Kehoitin Kampsia tekemään parhaansa, jotta hän saisi hankittua meille uuden "papier transparent"-tilauksen, ja lupasin hänelle pienen hinnanalennuksen suuremmasta tilauksesta. Kamps otaksui kuitenkin, ettei hänen asiakkaansa nyt tilaisi mitään, sillä hän on tänä vuonna - peläten uhkaavaa hinnannousua - tilannut runsaasti yli normaalitarpeensa.

Mitä Twisting-papereihin tulee, jotka myöskin kiinnostavat Kampsia, niin kehoitin häntä noudattamaan 7/8.1936 antamiamme hintaluetteloida, 10 %:n korotuksella.

Kampsin appi, herra Wilich, joka on sähköinsinööri ammatiltaan, on luvannut vastaisuudessa auttaa kondensaattoripapereiden

myynnissä. Ennenkun hän kuitenkin voi ryhtyä työhönsä, haluaisi hän saada seikkaperäisen promemorian kaikesta, mikä koskee kondensaattoripaperia, näytteitä eri laaduista, samoinkuin tarkkoja tietoja paperoiden taatuista sähköisistä ominaisuuksista. Herra Kamps on varemminkin pyytänyt meiltä mainitunlaista selostusta, saamatta muuta kuin tietoja tarkastustavoistamme. -Promemorian saa kirjoittaa saksankielellä, jota herra Wilich myöskin puhuu.

Toiminimi Blaimont & Bayot ei nykyään osta elektrolyyttipaperiaan Gernsbachista, eikä liioin meiltä, minkä vuoksi meidän Hoeschin kanssa tulisi sopia liian korkeiden hintojemme alentamisesta mainitulle asiakkaalle. Kondensaattoritehdas Charleroi'ssa ostaa nykyään kaikki kondensaattoripaperinsa joltakulta tuntemattomalta paperintuottajalta. Mahdollisesti he saavat paperinsa Brittain's'ilta, tai kenties Wran ei noudata sovittuja hintoja. Mahdollisesti he myöskin ostavat paperinsa Jeumontissa, Ranskassa, sijaitsevan sisaryhtiönsä kautta. Tehtaat sijaitsevat vain 30. km:n päässä toisistaan, ja kuten tunnettua, ovat Ranskan kotimarkkinahinnat kondensaattoripapereille paljon alemmat kuin muilla markkinoilla, syystä etteivät ranskalaiset tehtaat hallituksensa kiellosta saa korottaa hintojaan kotimaassaan.

ENGLANTI.

Viikon 7-12 marraskuuta varasimme Lontoon asiakkaitamme varten. Allaolevaa kertomusta käynneistämme mainittujen asiakkaiden luona en kerro aikajärjestyksessä, vaan esitän sen laatu järjestyksessä.

S a v u k e p a p e r i.

B.A.T.Co.

Saavuttuamme Lontooseen, otimme heti yhteyden B.A.T.Co:oon, mutta emme saaneet tavata Mr. Schreiberiä emmekä Mr. Buddia, sillä molemmat olivat matkoilla. Mr. Schreiber oli Kanadassa järjestämässä B.A.T.Co:n sinne perustettavan aluminifoliotehtaan alkuvalmistelua, jotavastoin Mr. Budd oli B.A.T.Co:n tehtailla Belgiassa ja Ranskassa. Saimme sensijaan puhua mainittujen herrojen sijaisten, herrojen Clarkin ja Fordin kanssa.

Kun Mr. Buddia odotettiin kotiin neljän päivän kuluttua, päätimme hänen palattuaan käydä uudelleen B.A.T.Co:ssa, jotta varmasti saisimme tavata häntä, mutta meidän täytyi jäädä Lontooseen päiväksi yllä suunnitellun ajan, sillä Budd myöhästyi paluustaan kokonaisen päivän sumun takia.

Aivan päinvastoin kuin herrat Braunsteinillä suhtautui Mr. Budd

paljon valoisammin vallitsevaan tilanteeseen. Hän kertoi, että B.A.T.Co:n kaikilla savuketehtailla on runsaasti työtä, sekä että heidän paperitehtaillaan on yllin kyllin tilauksia, minkä vuoksi meillä on hyvät mahdollisuudet pian saada tilauksia - ei kuitenkaan Kiinasta, jonne nykyään enää vain japanilaista savukepaperia viedään. Viimeksi Kiinaa varten antamamme hinta oli 5/-, Modianon hinta on tätänykyä 4/6, ja japanilaiset tarjoavat savukepapereitaan hintaan 3/9, kaikki 4000 metriltä c & f. Kuten tunnettua, saattoivat eurooppalaiset tehtaot kilpailla Kiinan markkinoilla vain niin kauan kuin kiinalaiset boikottasivat japanilaista tavaraa, mutta nyttemmin ovat eurooppalaisten mahdollisuudet siellä suorastaan olemattomat.

B.A.T.Co:n nähden on meillä nykyään suurimmat toiveet Chilessä, ja Mr. Budd odottikin saavansa sieltä piakkoin tilauksen. Argentiinaa varten saimme marraskuun alussa jälleen pienen tilauksen, ja luuli Mr. Budd, että voisimme vähitellen syrjäyttää Susakin sieltä, jos vain voisimme kilpailla heidän kanssaan himoissa. Jaavasta on myöskin odotettavissa savukepaperitilauksia rullissa. Sitävastoin ovat hinnat Egyptissä niin huonot, ettei meidän kannata kilpailla Modianon ja Olleschaun kanssa, jotka toimittavat savukepaperia B.A.T.Co:n sikäläisille haaraliikkeille.

Kysyimme, olisiko meillä mitään mahdollisuuksia saada tilauksia Mexikosta, ja Mr. Budd lupasi tiedustella, mistä B.A.T.Co:n mexikolaiset tehtaot nykyään ostavat savukepaperinsa. Hänen tiedusteluunsa vastattiin, että mexikolaiset nykyään maksavat 0.125 askimarkkaa millimetriltä 3120 m. cif. Ikävä kyllä on mahdotonta saada suomalaisilta pankeilta tietää eri markkinoilla voimassa olevia askimarkkakursseja, mutta lienee askimarkan disagio Mexikossa nykyään n. 20-25 %, mikä tekee myyntimahdollisuutemme siellä melko vähäisiksi.

Mr. Budd toivoi, ettemme vastaisuudessa työskentelisi suoraan, heidän välityksettään Etelä-Afrikan markkinoilla, ja lupasi yrittää antaa meille osan heidän sikäläisten tehtaattensa savukepaperitarpeesta.

Yksi suurimmista vaikeuksista, mitä meillä on B.A.T.Co:n kanssa työskennellessämme, on se, että B.A.T.Co:n suurimmat tehtaot saavat ostaa tarvitsemansa paperin itse, jos he saavat sen ostettua huokeammalla kuin pääkonttorinsa välityksellä. B.A.T.Co:n pääkonttorilla on nimittäin tapana velottaa tytäryhtiöitään $2\frac{1}{2}$ %:n ostopalkkiolla. Kun B.A.T.Co:n Lontoon konttori yleensä voi olla läheisemmässä kosketuksessa paperintuottajiin, ja kun se usein myös

on kyennyt tekemään sopimuksia huokeammasta hinnasta kuin tehtaaitse, ovat useimmat tehtaait säännöllisesti tilanneet paperitarpeensa Lontoon kautta. On kuitenkin olemassa joukko itsepäisiä, jotka yhä vastustavat Lontoon toivomuksia ja väittävät voivansa ostaa samoihin tehtaanhintoihin kuin Lontoonkin, säästäten tällöin Lontoon velottaman $2\frac{1}{2}$ %:n.

Ehdotimme Mr. Buddille, tukeaksemme hänen asemaansa nimenomaan Argentiinaa ja Mexikoa vastaan, että me ensi vuoden alusta alkaen myöntäisimme B.A.T.Co-Lontoolle erikoisen, salaisen 2 %:n vuosialennuksen kaikista Lontoon kautta tulevista tilauksista. Vastapalvelukseksi ilmoittaisi B.A.T.Co tehtailleen, että heidät vapautetaan ostopalkkiosta silloin, kun he Lontoon konttorin kautta ostavat Tervakosken paperia. Asiamiehemme kanssa sovimme, että hän ja Tervakoski maksaisi kumpikin 1 %:n mainitusta 2:n %:n vuosialennuksesta, mikäli B.A.T.Co:n johtokunta suostuu ehdotukseemme.

Tällaisen järjestelmän etuna olisi, että B.A.T.Co:n tytäryhtiöille voitaisiin lähettää heidän alkuperäiset laskunsa, ja että B.A.T.Co-Lontoota tällöin kiinnostaisi antaa etusija meille - muihin tehtaisiin verrattuna - tilauksia myöntäessään. Sitäpaitsi voisimme, näin järjestäen, antaa aivan samat hinnat B.A.T.Co-Lontoolle ja tytäryhtiöille, minkä kautta saisimme tilaukset aina sitä tietä, missä määräämisvalta todella kulloinkin on, sillä - ihmeellistä kyllä - se ei aina näy olevan Lontoon pääkonttorilla.

R. & J.Hill Ltd.

Otsikoidun pienen toiminimen, joka monta vuotta on ollut uskollinen asiakkaamme, menetimme viime vuonna, syystä että meidän raaka-aineiden hinnannousun vuoksi oli korotettava hintamme 1 pencestä 1,1 penceen. Heidän tilauksensa menivät sitten Englantiin hintaan, joka vastaa 0,9 penceä.

Mr. Wickham sanoi, että hän mielihyvin siirtyisi uudelleen meidän papereittemme käyttöön, jos hintamme vain olisivat kilpailukykyiset. Hänen vuositarpeensa, joka ennen käsitti vain 3-4000 kiekkoa, on sitäpaitsi tällä välin noussut 10.000 kiekkoon. Tarjosimme Hillille hinnan 1 d minus $12\frac{1}{2}$ %, jos hän ostaisi koko vuositarpeensa meiltä, ja hän lupasi vakavasti harkita asiaa heti kun hänen nykyinen tilauksensa on loppuun toimitettu, mikä tapahtunee vuodenvaihteen paikkeilla. Tarjoamamme hinta ei ole hyvä, jos ajattelemme raaka-aineistamme maksamiamme hintoja, mutta täysin riittävä, silmälläpitäen nyt voimassa olevia raaka-aineiden hintoja.

H i i l i p a p e r i .

Käyntimme parhaan asiakkaamme, toiminimen Kolok'in luona, oli erittäin miellyttävä. Mr. Dumont lupasi vastedeskin tilata kaiken sen paperin, minkä hän saattoi ostaa ulkomailta, meiltä. Mistään yksityiskohdasta, jota ei olisi mainittu kirjeenvaihdossa, ei keskusteltu.

Mahdollisesti Mr. Dumont tulee tehtaallemme käymään ensi kesänä, mutta riippuu hänen matkansa siitä, palaako Mr. O'Brien sitä ennen sairaslomaltaan Etelä-Afrikasta. Mr. Dumont pyysi minua, mikäli mahdollista, hankkimaan hänelle näytteitä amerikkalaisista hiilipapereista, joiden takasivu on painettu, vahattu ja värjätty. Sen lisäksi Kolok halusi näytteitä sellaisista Billingpapereista, jotka kiinnostavat Caribonumia.

Caribonum.

Mr. O'Neill ja Mr. Frances olivat kiinnostuneita uusista billingpapereistamme ja he pyysivät saada heti näyterullia laaduitamme 6281 ja 6283. He lupasivat palata asiaan viipymättä kokeiltuaan näitä papereita. Mustat paperimme eivät edelleenkään kiinnosta Caribonumia lainkaan, osaksi syystä että he saavat näitä huokeammalla Englannista, osaksi syystä, että he mustasta raakapaperista tehtyjen hiilipapereittensa mainostuksessa nimenomaan ilmoittavat, että mainittu paperi on valmistettu yksinomaan brittiläisistä raaka-aineista.

Caribonumilla sain näytteen norjalaisesta silkipaperista, jota he käyttävät One-Time carbonpapereitaan varten. Paperi on reikiä täynnä, mutta kuuluu se kuitenkin kelpaavan tarkoitukseensa. Hinta on £ 26.15.-, ja voitaisiin tällaista paperia kenties valmistaa Mäntässä ja myydä Tervakosken välityksellä (Liite 2).

Bakerin kanssa sovittiin, että hän ensi vuoden alusta saa ottaa Mr. George Ramsayn ala-asiamieheksensä Austraaliassa. Toiminimi Baker saisi 6% myyntipalkkion, josta se luovuttaisi puolet Ramsaylle. Laskujemme suoritus tapahtuisi Lontoosta käsin, viimeistään 60 päivän kuluttua laskun päivänmäärästä, ja t:nimi Baker sitoutuisi 100 % delcredereen. Bakerin kanssa tehtyyn sopimukseen ei toistaiseksi ainakaan sisältyisi t:nimi Colombia Sydneystä, jonka kanssa olemme olleet suorassa myyntiyhteydessä. Tervakoski ilmoittaa viipymättä Malingille, että hiiliraakapaperimme yksinmyyntioikeus Austraaliassa on annettu toiselle toiminimelle. Colombialle ilmoitetaan, että he, jos niin haluavat, voivat vastedes lähettää tilauksensa Ramsayn kautta, mutta että he myöskin voivat edelleen

tilata paperinsa suoraan meiltä, jos mieluummin niin tekevät.

K o n d e n s a a t t o r i p a p e r i .

Fletcher.

Tapasimme ainoastaan Fletcherin Lontoon asiamiehen, Mr. Hollows'in, sillä Mr. Whitehead, yhtä vähän kuin Mr. Ferrokaan ei ennättänyt tulla Lontooseen meitä tavatakseen. Toiminimi on ollut erittäin tyytyväinen 8 gr:n, mutta ei aivan yhtä tyytyväinen $8\frac{1}{2}$:n ja 9:n gramman papereihimme. 9:n gramman paperia he vast'edes eivät tule lainkaan tilaamaan, sillä he eivät saa sitä kiillotetuksi 7 mikroniseksi. Mr. Hollows väitti, että $8\frac{1}{2}$ gramman paperimme painoi 9, jopa $9\frac{1}{2}$ grammaa. Vastaisuudessa ei $8\frac{1}{2}$ gramman paperi saa ylittää 9 gr:n painoa, mikä olkoon ylimmäisenä rajana. Toiminimi toivoi voivansa antaa meille vuoden vaihteessa uuden 8 ja $8\frac{1}{2}$ gr:n paperin tilauksen.

Ohestan näytteen 25 gr:n painoisesta manilla-kaapelipaperista, jota Fletcher myy hintaan 1/10 lb:ltä d/d (Liite 6). Tämä paperi kiinnostaa meitä. Tietenkään ei Fletcher tiedä, että olen saanut näytteen, eikä heidän tule myöskään saada tietää, että paperi kiinnostaa meitä.

T.C.C.

Täällä meillä oli pitkä keskustelu herrojen Sporing ja Paice kanssa, ja tulin siihen käsitykseen, että T.C.C. nyttemmin on tosissaan kiinnostunut papereistamme, eikä, kuten ennen, vain Schoeller & Hoeschin tuotteista.

Viimeksi toimittamistamme papereista sain allaolevat laboratoriotutkimustulokset:

Lumppupaperia 9 mikron, 1.1 ominaispaino, 3:n arkin läpilyöntikestävyys 4500-5000 Volttia tasavirtaa. Eristevastus 14400 MO/mikrofarad. Häviökulma 0014, paperikulutus 5.45 neliöjalkaa/mikrofarad.

Lumppupaperia 12 mikron, 0.7 ominaispaino, 3:n arkin läpilyöntikestävyys 5500-7000 Volttia ; Häviökulma 0011, 50 jaksoa ja 65° C, paperikulutus 7,55 neliöjalkaa/mikrofarad. Tämä paperi vaatii suuremman pinta-alan, sillä se on paksumpaa ja huokoisempaa kuin edellinen.

Sporing on erittäin kiinnostunut näkemään, mitä arvoja heille tulossa olevalla 10 mikronin paperilla, ominaispainoltaan 1.0 tulee olemaan.

Voimapaperin 12 mikron, ominaispaino 1.1, läpilyöntikestävyys oli 4-5000 Volttia tasavirtaa, häviökulma oli 0.020 ja eristysvastus 10400 MO/mikrofarad, pinta-ala 7.1.

T.C.C. käyttää vuosittain n. 70 tonnia. Heidän päätuottajansa on Gernsbach, mutta he ostavat myöskin 12 mikronin paperia Britainsilta. T,nimi on kovasti kiinnostunut elektrolyytti-kondensaattoripaperista, ja annettiin meille näytteitä heidän nykyään käyttämistään laaduista (Liitteet 3 a, 3 b, 3 c). Ensimmäinen näistä painaa 25-27 gr, on 0.45 paksua ja melko vähän imukykyistä. Toinen painaa saman paksuisena kuin edellinen 22-23 gr ja on hyvin imukykyistä. Kolmas painaa 40 gr ja on 0.64 mm paksua. Painon ja paksuuden raja-arvot määrätään aina tuottajan ja ostajan välisen sopimuksen perusteella. Kloriidipitoisuus ei saa ylittää 1:10.000. Paperi toimitetaan 3 $\frac{3}{4}$ " rullissa, joissa on tavallinen keskusreikä. Asiakas odottaa vastaanäytteitämme hänen meille lähettämiinsä näytteisiin.

Mr. Sporing väitti Schoeller & Hoeschin ja meidän hintojamme aivan liian korkeiksi. Hän sanoi, ettei mitään suurempia kauppoja saada syntymään, elleimme huomattavasti alenna hintojamme. Huomattakoon, ettei tämä asiakas - kuten Hunt - vaadi ehdottomasti, että paperin tulee olla pitkäkuituista ja vahvaa (Mitumata-tyyppiä), sillä T.C.C:llä on aivan toiset valmistustavat.

Takata. Takatan Mr. Webb oli hyvin vähän toivorikas Japanin tilausten suhteen, siitä yksinkertaisesta syystä, etteivät meidän asiakkaamme siellä saa valuuttalupia. Ehdotimme, että hän ottaisi kysymyksen puheeksi päämiestensä kanssa, ja ehdottaisi heille, että me toimittaisimme paperia entiseen tapaan, ja että Japani maksaisi sen vasta sitten kun jaksaa. Me myöntäisimme Takata-Lontoolle vuoden maksuajan joka laskullemme, mutta jos Japani ei silloinkaan voisi maksaa, saisi Lontoo maksaa laskut. Huolimatta siitä, ettei Lontolla ole kovin suuria Sterling-määriä käytettävänä, voisimme kenties näin saada jonkun kaupan syntymään. Ellemme nimittäin tavalla tai toisella saa papereitamme kaupan vanhoille asiakkaillemme, on sangen luultavaa, että he siirtyvät japanilaisen paperin käyttöön. Japanilaista paperia on jo ruvettu valmistamaan ulkolaisen paperin tuontiluvan puutteessa. - Ehdotin, että Takata maksaisi 4 % korkoa siltä ajalta yli 6. kuukauden, joka kuluisi ennen laskun suorittamista, Bakerin täydellä delcrederevastuulla.

Tervakoski oli Takatan välityksellä saanut tarjouksen japanilaiselle Mitumata- ja Kozo-massalle. Hinnaksi oli ilmoitettu mk.4:75 ja 3:40 kilolta, mutta osoittautui, että nämä hinnat olivat virheelliset, minkävuoksi Takata lupasi hankkia uuden tarjouksen Japanista. Näistä massoista voisimme valmistaa japanilaistyyppistä lentoposti-

paperia, stensiilipaperia ja elektrolyyttipaperia, mutta minusta tuntuu vielä sangen epäilyttävältä, että näitä kuituja voitaisiin toimittaa kuivan massan muodossa.

Kuulemani mukaan on muuan amerikkalainen toiminimi - Dexter - suunnitellut koneen, jolla voi valmistaa jäljiteltyä japanilaista paperia. Koneessa on "märkäosa", jossa metallikudos nousee jyrjässä, n. 45 asteen kulmassa, ja kuuluu tällainen "märkäosa" maksavan \$ 75.000.--. Crompton kuuluu ostaneen tämän amerikkalaisen patentin. - Hoeschin väittämän mukaan ei Foudrinier-koneella voi valmistaa hyvää elektrolyyttipaperia, vaan ainoastaan Yankee-koneilla, mikä mainittakoon tässä yhteydessä.

S e k a l a i s i a p a p e r e i t a .

Kävimme vanhan asiakkaamme Waxed Papers'in luona. Mainittu asiakas on varemmin ollut yksi Tervakosken suurimpia ostajia, mutta sen jälkeen kun Lumppu-Twisting-paperin asemesta ruvettiin käyttämään G.I.P-paperia, on se kokonaan jäänyt pois asiakkaittemme joukosta. Viime aikoina on toiminimeä kiinnostanut erikoisen sitkeät puuvilla-Twisting-paperit, ja on todettu, että puuvillapaperimme sopivat tarkoitukseen paremmin kuin entisentyypiset lumppu-Twisting-paperit. Waxed Papers kokeilee parillaan laatuamme № 6285, joka lienee tarkoitukseen sopiva. Hintamme ovat kuitenkin aivan liian korkeat. Itävaltalainen paperi, joka on jopa parempaa, maksaa vain $8\frac{1}{2}$ d. cif + $\frac{1}{2}$ d lisämaksuna väreistä ($\frac{3}{8}$ d. punaisesta väristä). Mr. Girdlestone lupasi lähettää meille erivärisiä näytteitä kilpailijoittemme papereista.

Cambridge University Press. Mr. Wrede otti meidät tapansa mukaan erittäin ystävällisesti vastaan, valittaen, ettei hän pitkiin aikoihin voisi antaa meille mitään raamattupaperitilausta, syystä että viimeinen painos ei vielä likimainkaan ole loppuunmyyty. Hän antoi meille kappaleen ensi vuoden The Cambridge Pocket Diarya, ja ehdotti, että tarjoisimme hänelle mainittuun kalenteriin sopivaa paperia, huomioonottaen, ettei kirja saa tulla paksummaksi kuin näytekirja, että paperin tulee olla erittäin läpinäkymätöntä ja että värin tulee olla kermanvalkoinen (Liite 4).

Toiminimi ostaa, paitsi meidän ohutta raamattupaperiamme, suuria määriä huokeata raamattupaperia, jonka hinta kuitenkin on liian huokea, jotta Tervakoski voisi sellaista toimittaa, ja joka laadultaan ja kooltaan taas ei sovellu Kankaalle. Siitä huolimatta liitän tähän näytteitä kaikista mahd. kysymykseen tulevista laaduista vastaisen mahdollisen tarpeen varalta:

- (Liite 5 a) Hollantilaista raamattupaperia, vuosimenekki 60 tonnia, $44\frac{1}{4} \times 60\frac{1}{2}$ " , 516 arkkia, £ 1.5.4 $\frac{1}{2}$ riisiltä d/d Cambridge. Tähän paperiin nähden tuottaa vaikeutta se seikka, että $60\frac{1}{2}$ " :n sivun täytyy olla yhdensuuntainen koneen juoksusuunnan kanssa;
- (Liite 5 b) Latvialaista raamattupaperia 40×60 " , 70 lbs, paino ei alle 40 gr, $4\frac{1}{2}$ d/lb. d/d Cambridge.
- (Liite 5 c) Lumppupitoista paperia rukouskirjaa varten, koko $28\frac{1}{4} \times 43$ ". Väri ja kiillotus näytteen mukainen. Arkit saa toimittaa joko leikattuina koneen juoksusuuntaan tai poikittaissuuntaan.

G.B.Neale & Co. Ltd. Kävimme Mr. Curnighamin puheilla, jota 30 gr:n painoiset lentopostipaperit, varustettuina säännöllisellä vesileimalla, kiinnostavat. Kun Tervakoski vanhalla vesileimakoneellaan ei voi leikata alle 40 gr:n painoisia papereita, sähkötimme Kankaalle ja tiedustelimme, miten ohuita papereita he voivat leikata uudella vesileimaleikkuukoneellaan. Vastaukseksi saimme, ettei Kangaskaan voi leikata säännöllisiä vesileimoja alle 40 gr. painoisista papereista. Australialaisen asiakkaan ehdottomasti vaatiessa säännöllisellä vesileimalla varustettua 30 gr:n paperia, on viipymättä tutkittava, voitaisiinko 30 gr:n painoinen paperi varustaa säännöllisellä vesileimalla. Mr. Cunningham lupasi tiedustella, suostuisiko joku englantilainen tehdas tekemään sen, ja lupasi hän ilmoittaa meille saamansa vastauksen. Kun tällaisten vesileimalla varustettujen lentopostipapereiden menekki missään tapauksessa ei tulisi olemaan suuri, ei kannata ryhtyä liian suurien menojen vaativiin järjestelyihin asian hyväksi - niin mielellään kun muuten haluaisikin noudattaa asiakkaan toivomuksia.

L u m p p u j a .

Lontoossa käydessämme meillä oli tilaisuus tavata myöskin herran Martin Bunzl, suuren juutalaisen lumppufirman Bunzl & Biachin, Wien, entinen vanhempi johtaja. Toiminimi on "arsoitu", mutta Bunzlilla on vielä osuuss liikkeessä, ja hän saa myöskin vielä ylläpitää yhteyttä toiminimen ulkolaisiin asiakkaihin, huolimatta siitä, että kaiken kaupanteon edelleen tulee tapahtua Wienin kautta.

Kaikenkaikkiaan tulisi Tervakosken vielä saada Bunzl & Biachilta 1200 tonnia lumppuja, josta 750 tonnia pellavakangaslumppuina, jotka mielellämme vaihtaisimme toisiin laatuihin. Sovimme Lontoossa, että 300 tonnia pellavakangaslumppuja vaihdetaan:

100 tonniin tallukoita 346	hintaan £ 18.--.,
100 " liinamattoa 251	" £ 27.10.- ja
100 " toppaliinaa 7003	" £ 25.10.--.

Loput 350 tonnia voitaisiin mahd. vaihtaa Y 12:n tapaisiin kehruujätteisiin, mutta mitään lopullista päätöstä ei tehty tämän laadun suhteen, sillä hinta £ 27.10.- on melko korkea, vaikka nytkin jo voittaisimme vaihtamalla tilaamamme laadun kehruujätteisiin. Jos yllämainittu hinta lasketaan £:aan 26.10.- tulee meidän ehdottomasti vaihtaa myöskin loput pellavakangaslumpuista kehruujätteisiin.

Tässä yhteydessä lienee mielenkiintoista kuulla, että perhe Bunzl katsoo selviytyneensä pakkoluovutuksesta Itävallassa taloudellisesti suhteellisen hyvin, ja heidän mielestään saksalaiset viranomaiset ovat osoittaneet heille harvinaisen suurta myötämielisyyttä ja ymmärtämystä. Hyvin ymmärrettävään on kuitenkin, että pakolaiset henkisesti olivat hyvin masentuneet. Erittäin epätietoista on, tuleeko toiminimi Wienissä vastaisuudessa voimaan palvelulla meitä yhtä hyvin kuin vanhaan aikaan, sillä sillä tulee tietenkin nyt olemaan suuria vaikeuksia valuutan hankinnassa, joten se ei enää voi yhtä joustavasti kuin ennen ostaa meitä varten tarpeen vaatiman suuruisia erä miltä markkinoilta hyvänsä.

- - -

Englannin markkinat eivät milloinkaan tule olemaan meille hyvin suuresta merkityksestä, sillä sikäläiset tehtaot valmistavat kaikkia niitä papereita, joita mekin. Se, että ylimalkaan - huolimatta korkeista englantilaisista tulleista, voimme lainkaan viedä tuotteitamme Englantiin, saa selityksensä siitä, että englantilaiset kovin mielellään ostavat ulkolaisilta tehtailta, tietäen, että he siten voivat pitää englantilaisten tehtaitten hinnat huokeina.

Tervakoskellehan eivät Englannin markkinat ole ratkaisevasta merkityksestä, niin mielellämme kuin pidämme kiinni jokaisesta myyntimahdollisuudestamme, mutta maamme muiden Englantiin viejien pitänee sitävastoin olla varuillaan, välttyäkseen Englannin sensuuntaisista toimenpiteistä, että vientiämme sinne supistetaan. Ennenkaikkea toivoisivat englantilaiset, että ostaisimme heiltä enemmän kuin ennen, ja väitteeseemme, ettemme kiellä englantilaisia myymästä niin paljon kuin vain suinkin haluavat täällä, vastattiin - kuten aina-, että me ostamme aivan liian paljon tavaroita sellaisilta ei brittiläisiltä tehtailta, jotka saavat maansa hallitukselta vientipalkkiota ulkomaille myymistään tuotteistaan.

Koska on mahdotonta vaatia, että yksityiset yrittäjät ostaisivat tuontitavaransa Englannista, jos he voivat saada yhtä hyvää tavaraa huokeammalla muualta, tulisi maamme teollisuuden saada Valtio kiinnostumaan ostonsa lisäämisestä Englannista. Jos Englannista ostetaan muutama tonni paperihuopia enemmän tai vähemmän, ei tämä vielä merkitse mitään, mutta jos siltä ostetaan sotatarvikkeita tai Vallinkosken sähkökoneisto, tai jos Valtion rautatiet lisäävät hiilten käyttöön, sen sijaan että nyt vähentävät sitä, merkitsee tämä jo paljon markkinoiden viennin ja tuonnin tasapainossa. Mielestäni olisi aivan välttämätöntä, että maamme teollisuus yhteisvoimin tekisi parhaansa herättääkseen Valtion mielenkiinnon ylläesitetyn mahdollisuuden hyväksikäyttämiseen koko maan auttamiseksi, ja olisi tähän ryhdyttävä jo ennen kun Englanti todella ryhtyy toimenpiteisiin koko sikäläisen vientimme ehkäisemiseksi.

Omituista kyllä näyttää siltä, kuin myöskin selluloosan ja puumassan vienti Englantiin olisi laimeata, vaikka luulisi sikäläisen kotimaisen paperiteollisuuden - huomioonottaen sen nauttiman suuren tullisuojan - olevan täydessä toiminnassa, jos se nimittäin olisi edes osapuilleen ajanmukaisesti varustettu. Liitän tähän toiminimen Grant & Co:n massanostajilleen osoittaman kiertokirjeen. Sellainen, asiamiehen ostajilleen osoittama, raportti, ei myöskään ole omiaan lisäämään paperitehtaitten ostohalua (Liite 7).

S A K S A.

=====

Berliini.

Berlinissä halusimme ennen kaikkea käydä "Überwachungsstelle für Papier"issa, saadaksemme saksalaiset herrat myöntämään meille pienen kiintiömme vuodeksi 1939. Tohtori Neuschäffer, tri Loosin sijainen, otti meidät vastaan. Osoittautui, että herra Hoeschin esittämät näkökohdat (katso ylempänä) olivat täysin yhtäpitävät "Überwachungsstelle für Papierin käsityksen kanssa, nimittäin oli odotettavissa että hallitus soisi meille kaikkein parhaimmassa tapauksessa 100.000 Rmk:n suuruisen kiintiön. Myönsimme varsin hyvin ymmärtävämme, että kiintiömme - Saksan valtakunnan rajojen sisäpuolelle saatujen monien uusien paperitehtaiden vuoksi - tuli supistettavaksi, mutta sanoimme kuitenkin pitävämme 140.000 Rmk:n kiintiön vähentämistä 100.000 Rmk:n kiintiöksi vähän liian jyrkkänä toimenpiteenä. Koetimme puolustaa 120.000 Rmk:n kiintiötä, mutta meille sanottiin, että asia ratkaistaan joulukuussa ja että meidän on alistuttava saksalaisten päätökseen.

Näissä olosuhteissa oli tietenkin aivan epätarkoituksenmukaista käydä asiakkaiden puheilla. Siitä huolimatta menimme tapaamaan vanhoja asiakkaitamme, sillä tahdoimme selittää heille, ettei suinkaan ole meidän syympä, jos emme voi toimittaa heille niin paljon paperia kuin he haluavat. Kondensaattoritehtaat saavat joka tapauksessa yhtä paljon kuin edellisellä vuonna, ja varsinaisesti jää ainoastaan Günther Wagner Hannoverista vähemmälle osalle, verrattuna edellisiin vuosiin.

Jaroslawa.

Jaroslawilla, joka nyt on "arisoitu", emme tavanneet ainoatakaan vanhaa tuttavaa. Ennen pitkää tulee tämä toiminimi kokonaan sulatettavaksi suureen Felten & Guillaume-yhtymään. Jaroslawa on hyvin tyytyväinen meidän 12 mikronin paperiimme, mutta väittää, ettei meidän ja Schoeller & Hoeschin paperia voi käyttää rinnan, minkävuoksi he aikovat pyytää "Überwachungsstelle für Papierilta, että saisivat tuottaa 35 tonnia meidän paperiamme. Tämä Jaroslawin aikomus on epäasiallinen, sillä ensiksikin sopimuksemme Schoeller & Hoeschin kanssa edellyttää, ettemme saa myydä Saksaan enempää kuin 20 tonnia kondensaattoripaperia, toiseksi 35 kondensaattoripaperitonnan arvo nielisi koko kiintiömme, joka tietenkin on

jaettava useamman asiakkaan kesken. Elleivät saksalaiset myönnä meille 100.000 Rmk:n kiintiötä, täytyy meidän yksinkertaisesti ilmoittaa saksalaisille virkaveljillemme, että meidän nyt on luovuttava yhteistyöstä ulkomaan markkinoilla, mitä tähän saakka olemme koettaneet välttää, syystä että me juuri tämän yhteistoiminnan kautta olemme valloittaneet itsellemme kokonaan Ruotsin kondensaattoripaperimarkkinat, jonne tuskin saimme mitään myytyä varemmin.

Jaroslawilla keskusteltiin myöskin Siemensin patenttihakemuksesta, mutta selostan tuonnempana sen erikseen.

Baugatz.

Täällä tapasimme herra Heinz Baugatzin, joka väitti erinomaisten suhteittensa kautta kansallissosialisteihin voivansa tuottaa niin paljon paperiamme kuin hän suinkin vain tarvitsee. Herra Baugatz kuuluu kerskurien luokkaan, ja hän on aina erinomaisen toivorikas niihin suuriin paperimääriin nähden, joita hän vakaasti uskoo voivansa hankkia, mutta tavallisesti käy niin, että hän saa kaikkein vähimmän. Mutta kun toiminimi Baugatz muuten on meille kovin uskollinen, tulee meidän tehdä kaikkemme, jotta saisimme heillekin varattua vähän paperia.

Toiminimi Siemens on v. 1933 hakenut patenttia kondensaattorille, joka on valmistettu ei limaisesti jauhetusta ja kiillotetusta lumppupaperista. Siemensin patenttihakemuksessa mainittiin meidän kondensaattoripaperimme tyyppinä sille paperille, jonka käytölle Siemens haluaa saada patentin. Jos patentti myönnetään Siemensille, seuraa siitä, ettei ainoakaan nykyisistä asiakkaitamme voisi valmistaa kondensaattoreita konekiillotetusta, paperista. Siemensin kilpailijat Berlinissä eivät ilmeisesti ole aikanaan jättäneet vastalauseitaan patenttihakemukseen. Ainoa toiminimi, joka ennen valitusajan päättymistä on lähettänyt vastalauseensa, on Jaroslaw, mutta Jaroslaw ei tiedä tilanneensa meiltä paperia, joka täsmälleen vastaisi Siemensin patentin edellyttämää paperia.

Kävimme A.E.G:n kondensaattoritehtaassa Hydrawerkessä, ja puhuimme siellä tehtaan johtajan, tohtori Schäferin kanssa, sillä Hydrawerkeä uhkaa Siemensin toimenpide enemmän kuin muita. Meidän käsityksemme mukaan olisi ihmeellistä, jos Siemens saisi patentin keksinnölleen, mutta A.E.G:n herrat olivat sitä mieltä, että Siemens varsin todennäköisesti saa hakemansa patentin.

Matkaltani palattuani otin viipymättä yhteyden Siemensin Helsingin edustajaan, ja pyysin tätä ilmoittamaan pääliikkeellensä, että me toivoimme heidän peruuttavan patenttiansomuksensa, elleivät tahdo rikkoa välejä meidän ja meitä lähellä olevien toiminimien kanssa.

Hampuri.

Rabbow.

Tärkeimpänä tehtävänäme Hampurissa oli käynti Rabbowilla, joka on savukepapereittemme yksinmyyjä Portugalissa. Tänä vuonna on Rabbow ostanut meiltä 9000.--- savukepaperia Portugaliin vietäväksi, saavuttaen tällä määrällä suurimman myöntämämme vuosialennuksen. On hyvin todennäköistä, että tulevanakin vuonna saamme myydä yhtä paljon Portugaliin, ja valmistimme jo varovaisesti asiameistämme hintojenkrotukseen.

Toiminimi Rabbow myy m.m. liitua, jota lokakuussa ostimme 15 tonnin suuruisen näyte-erän. Lupasin tilata Rabbowilta uuden 30 tonnin liituerän ensi avovedellä, jos lokakuussa saamamme liitu täysin vastaa vaatimuksemme ja jos heidän hintansa keväällä ei ylitä kilpailijoiden hintoja.

Rabbowin tiedustellessa laatikkolautoja Portugalin Itä-Afrikaa varten, kehoitin heitä kääntymään Kolhon puoleen.

Hüpeden.

Herra Merkens uskoi mahdollisuuksiemme saada myydyksi Japaniin lumpukkondensaattoripaperia olevan sangen ⁱpenten, mutta hän toivoi kuitenkin, kuten tähänkin saakka, voivansa silloin tällöin saada tuontiluvan pienemmille erille. Meidän Hüpedenille maksama myyntipalkkio on heidän mielestään riittämätön, sillä hänen on jaettava se japanilaisen ala-asiamiehensä kanssa. Sovin herra Flachin kanssa, että hänen on luovuttava osasta palkkiostaan, ellei hän saa Hüpedeniä tyytymään palkkioon, jonka hän meiltä saa. - Herra Hüpeden tahtoisikin saada saksan- tai englanninkielisen promemorian, joka käsittäisi kaiken sen, mitä asiamiehen tulee tietää kondensaattoripaperista.

T A N S K A.

=====

Köpenhaminassa kävimme ennen kaikkea toiminimellä Chr. Augustinus Fabrikker, jolle monen vuoden aikana tuloksetta olemme yrittäneet myydä papereitamme. Kun mainittu toiminimi käyttää n. 30 tonnia savukepaperia vuosittain, emme saa luopua yrityksistämme,

vaikka emme tähän mennessä olekaan onnistuneet valmistamaan heitä joka suhteessa tyydyttävää paperia. Viimeksi Augustinukselle valmistamamme näyte No. 6366, jonka piti olla tarkka jäljennös asiakkaan käyttämästä ranskalaisesta paperista, ei miellyttänyt häntä. Augustinuksen mielestä paperimme oli läpinäkyvämpää ja hivenen verran itsepalavampaa kuin ranskalainen paperi, ja meidän paperimme palorengas oli hiukan liian leveä. Mitä paperin makuun tulee, piti asiakas sitä parempana kuin edellisen valmistuksemme 5851 maku oli.

Uusi näyte, jonka tulee joka suhteessa olla ranskalaisen paperin kaltainen, on valmistettava viipymättä. Mahdollisesti saisi paperimme olla hivenen verran kevyempää kuin ranskalainen, kunhan vain läpinäkyväisyys on täsmälleen sama.

Näytteitä savukkeista, jotka ovat valmistetut osaksi ranskalaisesta, osaksi meidän paperistamme No. 6366 ohestetaan. (Liite 8a ja 8b).

Edelläkerrotun lisäksi on myöskin B.A.T.Co:lla tehdas Köpenhaminassa. Tehtaan johtaja on Mr. Bryant, joka varemmin oli Batcon Helsingin tehtaan johtaja. Kun Mr. Bryant sitäpaitsi on naimisissa suomalaisen kanssa, käyttäisi hän erittäin mielellään meidän papereitamme, mutta kun Batcon pääkonttori Lontoossa määrää, että on käytettävä brittiläistä paperia, ei asiaa tällä kertaa voi auttaa. Ins. Serlachius ja minut kutsuttiin herrasväki Bryant'ille päivällisille, ja varmaa on, että jos vain suinkin käy mahdolliseksi esittää papereitamme Batcon Köpenhaminan tehtaassa, tulee tilaisuus varteenotetuksi sekä meidän että asiakkaan taholta.

Viimeinen käyntimme Köpenhaminassa koski toiminimeä Kores.

Toiminimen johtaja, herra H. Pfingstl - itävaltalainen, on meille hyvin uskollinen. Hän pyrki vähitellen siirtymään yksinomaan meidän papereittemme käyttöön, jota hän ei voinut tehdä niin kauvan kuin valuuttavaikeudet olivat esteenä.

Yleisenä muistutuksena meidän papereitamme vastaan esitti hra Pfingstl, että 10 gramman paperit aina poimuuntuvat, mikä mahdollisesti johtuu siitä, että rullamme ovat niin pienet. Britains'in Astro, 14 gr (Liite 9a) ja Octolib, 22 gr (Liite 9b), miellyttivät häntä kovasti erinomaisen imukykynsä vuoksi. Hänen aikomuksensa oli vaihtaa Chettal-laatu meidän laatumme No. 4882, jota hän kuitenkin ei vielä ollut kokeillut. Asiakas oli erittäin

kiinnostunut uudesta sarjastamme imukykyisiä papereita sekä syvänmustista papereistamme. Hän halusi näyterullan parhaasta 10 gramman syvänmustasta laadustamme, esim. 6263 C. Edelleen häntä kiinnostivat muut parhaat, hyvin imukykyiset paperimme, valkoiset ja mustat 19 gr. Tähän tarkoitukseen kenties Kolokin paras laatu - 5449 - sopisi. Billingpaperimme 3880 on kyllin vahvaa, mutta asiakas hakee imukykyisempää laatua. Kenties sopisi laatumme 6283 paremmin. Kuten tunnettua, olemme joku aika sitten värjänneet erään paperin, joka on ollut asiakkaalla varastossa tehtaallamme, mutta ilmestyi paperiin jälkivärjäyksessä pinholes, minkä vuoksi sen käyttö käy vaikeaksi asiakkaalle. Jos emme voi sijoittaa paperia muualle, suostuu asiakas kuitenkin maksamaan siitä 3 kr. kilolta käyttääkseen sitä johonkin vähemmän vaativaan tarkoitukseen. Toiminimi Swallow, Lontoo, käyttää 12½ gr:n tummansinistä 17 gramman vaaleansinistä paperia, joista liitän tähän näytteet valmiiksi carbonisoituna (Liitteet 10a ja 10b). Kores toivoisi saavansa näytteitä suunnilleen vastaavista laaduista. Edelleen asiakas tarvitsisi ruskeata tai punaista 15-16 gr. tai 25 gr. painoista paperia. Käsinkirjoitusta varten he käyttävät sinisiä 25. tai 36. gr:n painoisia papereita (Liite 11a ja 11b) ja pyytävät saada vasta näytteitä meiltä. Sinipunertavaa paperia, kuten Torosis, erittäin imukykyisenä, asiakas käyttää 5½ ja 8 lb:n painoisena. He tahtoisivat mielellään myöskin pienen 45 cm:n rullan 7½ gr:n sinistä hiilipaperia. Saimme asiakkaalta pienen 1,5 tonnin tilauksen One Time-hiilipaperille, 20 gr. hintaan 5¼ d. cif. Hinta on melko huono, mutta tällä kertaa on mahdotonta saada enemmän. Asiakkaalla oli näytteitä kaikista Cromptonin papereista; näytteet leikattiin kahtia, ja meille annettiin toinen puoli kustakin, mikä tietenkin on meille erittäin arvokas saalis.

Kehoitin asiamiestämme joskus ottamaan herra Pffingstlin mukaansa Suomeen, sillä uskon, että hänen käynnistään tehtaallamme olisi paljon hyötyä molemmille asiapuolille.

R U O T S I.

=====

Tukholma.

Ulkomaamatkalle lähtiessämme kävimme Ruotsin Tupakka-
monopoolissa ja kutsuimme isännöitsijä Malmgrenin ja insinööri
Sandholmin lounaalle. Paluumatkalla kävimme johtaja Holstin puheilla

Tupakkamonopoli on meille hyvin uskollinen ja asianomaiset tekevät kyllä kaikkensa, jotta he vastaisuudessa saisivat tilata kaikki paperinsa meiltä, mikäli eivät kilpailijoiden hinnat huomattavasti alita meidän hintojamme. Huomautimme johtaja Holstille, että hinnoittelumme jo on niin huokea, ettei mikään ensiluokan tehdas voi tarjota tuotteitaan huokeammalla. Jos ranskalaiset, vastoin olettamusta, tarjoaisivat huokeammalla, on se selitettävissä vain siten, etteivät he frangin viime laskun jälkeen ole tarkistaneet hintojansa. Insinööri Holsti vastasi, että hän joka tapauksessa odottaa meidän ensi tarjouksessamme osoittavan hyvää tahtoamme laskemalla hintojamme vapaaehtoisesti alenevan suhdanteen vallitessa. On ehkä syytä noudattaa annettua vihjettä, mutta kun monopoli tuskin pyytää uutta tarjousta ennen kevättä, ehtii siihen mennessä hyvin harkita hintoja ja määrätä ne silloin vallitsevan markkinatilanteen mukaisiksi.

Hedberg.

Ensimmäistä kertaa kävimme nyt myöskin toiminimi Hedbergillä ins. Alsonin puheilla, joka on pieni ruotsalainen hiilipaperitehdas. Hedberg on käyttänyt vähän paperiamme, mutta ostaisi mielellään enemmänkin, elleimme vaatisi vähintään 1 tonnin tilauksia kultakin laadulta. Crompton pitää varastossaan kaikkia laatujaan 18" rullissa, ja asiakas voi milloin hyvänsä saada miten pieniä erinä hyvänsä englantilaista varastotavaraa kahden viikon toimitusajalla. Hedberg on ostanut meiltä Kolokin 21 gramman laatua, mutta ei ole ollut siihen tyytyväinen, sillä hän väittää paperin vaihtelevan paksuuteensa, kovuuteensa ja imukykyynsä nähden. (Liite 12a ja 12b). Näyte 12a on viime lähetyksestämme, ja on hyvä, jota vastoin näyte 12b on otettu edellisestä lähetyksestämme, ja väittää asiakas sen olevan liian pehmeätä ja imukykyistä. Asiakas vaatii vaaleata takapintaa ja mahdollisimman paksua paperia (good bulk). Allamainittuja papereita Hedberg ostaa säännöllisesti:

mustaa 12, 15, 18, 25 gr/m²,
sinistä 11, 17 gr/m²,
valkoista 11 gr/m²,
violettia 18, 25 gr/m².

Hedberg lupasi lähettää meille näytteitä kaikista käyttämistään laaduista. Näyte 12 c sinistä, Cromptonin valmistamaa, 17 gr/m² painoista paperia, hinta Kr. 2:80 cif. Sama paperi 11 gr:n painoi-

sena ja laadultaan parempana maksaa Kr. 5:15. Saman hinnan velottaa Crompton myöskin 11 gr valkoisesta paperista. Cromptonin 18 gr. violetti paperi maksaa Kr. 4:50. Muista hinnoista en päässyt selville keskustelun kuluessa. Hedberg on hyvin tyytyväinen lentopostipaperiimme (Liite 12d), josta hän valmistaa hiilipaperia. Tämä paperi on vain hiukan liian heikkoa, mutta sen imukyky täydellisesti asiakkaan mieleinen. Asiakas haluaisi näytteitä hyvin huokeasta sekä hyvin hyvästä ja kalliista 34 gr:n billingspaperista. Edelleen hän haluaa tarjouksen 5 tonnille 21 gr:n Kolok-special, ja 1 tonnille 20 gr:n One Time-carbonille. Saatuamme hiiliraakapaperimme standardisoiduiksi, tulemme varmasti saamaan myydyksi paljon enemmän kuin ennen, sillä useimmat hiilipaperitehtaat eivät yksinkertaisesti voi ostaa kokonaista tonnia kutakin laatua. He maksavat mieluummin vähän runsaamman hinnan, jos voivat saada pienempiä eritä tehtaiden varastoista.

Liljeholmen'in herrat, yli-insinööri Hansson, insinööri Trapp ja ostopäällikkö Lübeck pyysivät saada tavata meitä Tukholmassa, ja tarjosimme heille paremmanpuoleisen lounaan. Herrat ovat yleensä erittäin tyytyväiset voimakondensaattoripapereihimme, mutta uskovat, että paperimme vielä entisestäänkin paranisivat, jos elektrolyytit voitaisi saada poistetuiksi. Kun tuskin on ajateltavissa, että kondensaattoripapereiden valmistusvetenä käytettäisiin yksinomaan tislattua vettä, täytyy kokeilla, voitaisiinko järjestää paperin "pesu" tislattulla vedellä valmistusprosessin kuluessa. Jos saadaan selvitettyksi, että näin menetellen elektrolyyttipitoisuus vähenee, mistä seuraisi parempi häviökulma, niin on päästy aimo askel eteenpäin kondensaattoripaperivalmistuksen alalla.

Kun Tervakoski vielä tarvitsee kondensaattoreita ja Liljeholmen on meidän paras asiakkaamme, lupasin heille uuden kondensaattoritilauksen, mikäli he huomattavasti alentaisivat hintansa KVAR:ltä. Heidän hintansa ovat nyt kovin korkeat, ilmeisesti syystä että ASEA, heidän pääyhtiönsä, ottaa liian suuren välitysvaiton. Liljeholmen lupasi tutkia kysymystä ja palata asiaan uudella tarjouksella. Varemmin olemme maksaneet mk 280-KVAR:ltä, nyt lupasi Liljeholmen koettaa toimittaa meille kondensaattoreita hintaan R.Kr. 15:- KVAR:ltä.

Sieverts Kabelverk ei ottanut meitä kovin ystävällisesti vastaan, mikä johtuu kahdesta syystä. Ensiksikin oli Sieverts hyvin pahoillaan kun me muutama vuosi sitten sovimme kilpailojoittemme kanssa,

ettei mikään muu tehdas kuin me saa myydä kondensaattoripaperia Ruotsiin. Sieverts, joka oli tottunut ostamaan kondensaattoripaperinsa Gernsbachilta, koetti viimeiseen asti vastustaa tällaista järjestelyä ja olla ostamatta meiltä, mutta kun he eivät voineet kokonaan lakata kondensaattorivalmistuksestaan, oli heidän lopultakin pakko ostaa paperitarpeensa meiltä.

Toisena syynä Sievertsin tyytymättömyyteen on se, että yksi viimeisistä toimituksistamme, valmistusnumero 6323, 3000 kg. 16 mikronin lumpukondensaattoripaperia, ominaispainoltaan 1.15, ei vastannut heidän vaatimuksiaan. Läpilyöntikestävyys oli vain 53 KV/mm, vaikka 55 KV/mm on alin raja, ja 65 KV/mm pidetään normaalina läpilyöntikestävyytensä. Maaliskuussa kuluva vuotta toimitimme heille paperia, joka kesti 70 KV/mm, vaikka sen ominaispaino oli ainoastaan 1.16, jotavastoin reklamoidun paperin ominaispaino oli 1.23. Edellisen No. 6323 tilalle lähettämämme paperi, tekonumero 6439, ei myöskään ollut erikoisen hyvää; sen läpilyöntikestävyys oli 58 KV/mm. Reklamoitujen paperien häviökulmat olivat 20°:lla C 0025 ja 80°:lla C 0024, tilalle lähetetyn paperin vastaavien arvojen ollessa vähän huonommat, eli 0028 ja 0037.

Kehoitin asiakasta käyttämään reklamoitua paperia tarkoituksiin, joissa vaaditaan pienempää kenttävahvuutta kuin ylijännitesuojakondensaattoreissa.

Pyrkiessämme saamaan selville läpilyöntikestävyysarvoja, tuottaa meille aina mitä suurinta hankaluutta se, että meidän kojeemme aina näyttävät toisin kuin Sievertsin. Minulle annettiin kipinäväli, jolla meidän on tarkistettava kojeemme. Sitäpaitsi ehdottivat Sievertsin herrat, että joku meidän insinööreistämme lähtisi Tukholmaan tutustuakseen siellä Sievertsin tarkistustapoihin ja vakuuttuakseen siitä, että viimeksi toimittamamme paperi on huonompaa kuin esim. maaliskuussa - teko No. 6034 - lähettämämme paperi.

Toiminimi Sieverts kiinnittää myöskin paperin kosteuteen paljon huomiota. Jos paperi toimitetaan kosteana, muodostuu siihen evakuoinnissa poimuja, joissa kyllästämisyne muuttuu vahaksi. lämpötilan vaihdellessa, vaha rikkoo alumiinifoolion, tärvellen täten kondensaattorin. Klippan, joka toimittaa Sievertsille heidän paksummat paperinsa, kuivattaa paperit niiden valmistuttua, eikä Sievertsillä ole enää mitään vahamuodostumisvaikeuksia näitä papereita käytettäessä.

Insinööri Svensson, joka keväällä kävi Tervakoskella, on tehnyt parhaansa saadakseen ins. Spannen käyttämään reklamoidun paperin toisiin tarkoituksiin, mutta ins. Spanne näytti olevan aivan haluton tällaiseen myötämielisyyteen. Hän selitti nimittäin, että Sieverts jo käyttäessään osan tästä huonosta paperista on menettänyt paljon enemmän kuin koko paperierällä oli arvoa.

Tässä yhteydessä haluaa allekirjoittanut uudelleen tähdentää miten ehdottoman välttämätöntä on että joku Tervakosken insinööreistä perusteellisesti perehtyy, sekä kaikkiin kondensaattoripaperin, että itse kondensaattoreiden valmistuksen yhteyteen kuuluviin paperi- ja sähköteknillisiin kysymyksiin. Allekirjoittanut on viime vuosina koonnut suunnattoman määrän tietoja vähintään kymmenestä eri kondensaattoritehtaasta ja lukemattomia osviittoja alaa koskevasta kirjallisuudesta. Voidaksemme edistyä kondensaattoripaperin valmistuksessa, on ensinnäkin kaikki jo kootut, mutta vielä osaksi järjestämättömät tiedot, ohjeet, viitteet ja kokemukset saatettava järjestykseen, ja näin saatua aineistoa verrattava omiin kokemuksiimme. Toiseksi on varoja säästämättä jatkettava kokeiluja ja uusien koevalmistusten tekoa. Vasta kun olemme perillä siitä, miten kutakin tarkoitusta varten valmistetaan oma erikoispaperinsa, tehtäköön vartavasten matka kaikkien kondensaattoripaperiasiakkaittemme luokse, jolloin heille voidaan todellisella asiantuntemuksella suositella kutakin tarkoitusta varten sopivinta paperia.

Tervakoskella, joulukuun 1 päivänä 1938.

B. Aitola